

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-12-28 Nr. 429-548
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Draudikas ir pareiškėja sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo polisas TIA Nr. *Duomenys neskelbtini*), kuria Būsto draudimo taisyklių Nr. 067¹ (2021 m. kovo 30 d. redakcija) (toliau – Taisyklės) pagrindu pastatų draudimo variantu „Standartinis“ buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su butu, esančiu *Duomenys neskelbtini*, Vilniuje (toliau – Būsto draudimo sutartis). Šalių sutartas draudimo laikotarpis – nuo 2023 m. gegužės 22 d. iki 2024 m. gegužės 21 d.

2023 m. birželio 14 d. pareiškėja informavo draudiką apie 2023 m. birželio 13 d. įvykį, kai kaimynai pradėjo trankyti į lubas. Nuėjusi pas kaimynus ir paprašiusi, kad netrankytų, nes iš tos vietos, kur trankoma, viskas byrėjo, kaimynai pradėjo trankyti dar stipriau, galiausiai lubos neatlaikė ir trūko. Pareiškėja taip pat informavo draudiką, kad apie įvykį pranešė policijai. Pranešimo pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimą.

Žalos administravimo metu draudikas kreipėsi į policiją dėl informacijos apie įvykį pateikimo ir 2023 m. birželio 19 d. gavo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato rašytinį atsakymą (toliau – Atsakymas), kuriame nurodyta, jog policijoje buvo registruotas įvykis, kad 2023 m. birželio 13 d. nuo 19 val. 30 min. iki 22 val. pareiškėjos kaimynai iš 10 aukšto šokinėjo, daužė į grindis, dėl to sutrūkinėjo lubos ir nukrito tinkas. Atsakyme taip pat nurodyta, kad buto, kurio gyventojai atliko nurodytus veiksmus, pareiškėja negalėjo nurodyti, kaimynų nustatyti nepavyko, padaryta žala nenustatyta.

2023 m. birželio 26 d. raštu draudikas informavo pareiškėją priėmęs sprendimą nemokėti draudimo išmokos. Draudikas teigė nustatęs, kad buto kambaryje, per perdangos bloko siūlę suskilęs ir vietomis išbyrėjęs lubų struktūrinis tinkas. Nors įvykis buvo registruotas policijoje, turto sugadinimas dėl piktavališkų trečiųjų asmenų veiksmų nenustatytas, o pagal Taisyklių A dalies IV skyriaus segmento „Bendrieji nedraudžiamieji įvykiai“ 4.18 papunktį draudimo išmoka nemokama dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardinti draudžiamaisiais.

Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė jam skundą, kuriame teigė, kad žala atsirado dėl piktavališkų trečiųjų asmenų veiksmų, todėl įvykis turi būti pripažintas draudžiamuoju. Anot pareiškėjos, virš jos buto esančio kito buto gyventojai piktybiškai daužė į savo grindis ir šie veiksmai turi būti laikomi tyčiniiais, nes atsiradusiai žalai padaryti reikia pakartotinių didelės jėgos veiksmų. Pareiškėja nurodė mananti, kad tokių veiksmų aiškus tikslas buvo sugadinti jos turtą. Tačiau, pareiškėjos vertinimu, patvirtina ir kreipimosi į policiją aplinkybė.

2023 m. liepos 14 d. raštu draudikas informavo pareiškėją jos skundo netenkinimą. Draudikas pakartojo 2023 m. birželio 26 d. rašte nurodytas aplinkybes, taip pat nurodė kitus priimto sprendimo motyvus. Draudikas paaiškino, kad tam, jog įvykis galėtų būti laikomas draudžiamuoju Taisyklių A dalies IV skyriaus 1.5 papunkčio prasme, turi būti konstatuotas piktavališkas pastato sugadinimas dėl tyčinių trečiųjų asmenų veiksmų, kuriais siekiama

¹ 2021 m. kovo 30 d. redakcija.

sugadinti, sunaikinti ar pavogti turta. Policijos pateikti duomenys nepatvirtina piktavališkos veiklos ir tyčinių veiksmy, ikiteisminis tyrimas dėl įvykio taip pat nėra pradėtas, todėl įvykio pripažinti draudžiamuoju nėra pagrindo.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja ginčijo galutinį draudiko sprendimą nemokėti draudimo išmokos ir prašė įvykį pripažinti draudžiamuoju. Anot pareiškėjos, draudiko sprendimas yra nemotyvuotas ir jis priėjo prie nepagrįstos išvados, kad įvykis neatitinka Taisyklėse nustatyto draudžiamojų įvykių – piktavališkų trečiųjų asmenų veiksmy – sąlygų, draudikas neįvertino pareiškėjos pateiktos informacijos apie įvykį ir kt.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė su keliamu reikalavimu nesutinkas ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą. Anot draudiko, įvykis draudžiamuoju pagal vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmy riziką laikomas tik tada, kai žala padaroma tyčiais trečiųjų asmenų veiksmais, kuriais siekiama sugadinti, sunaikinti ar pavogti turta. Anot draudiko, šiuo atveju: 1) nei jis, nei policija negalėjo patvirtinti pareiškėjos nurodytos įvykio versijos, kad buto lubos buvo sugadintos dėl kaimynų šokinėjimo, daužymo; 2) pareiškėja po pranešimo pateikimo negalėjo policijai nurodyti, kuriame bute buvo, kaip ji teigė, tyčia šokinėjama, nors draudikui teiktame pranešime apie įvykį buvo nurodyta, kad pati pareiškėja kalbėjosi su kaimynais ir prašė nebedaužyti į savo buto grindis; 3) policija nepatvirtino pačio žalos, atsiradusios dėl nurodyto įvykio, fakto; 4) policijoje nebuvo pradėtas joks ikiteisminis tyrimas dėl įvykio; 5) pareiškėjos įvykių versija grindžiama tik pačios pareiškėjos subjektyviais paaiškinimais, kurių nepagrindžia jokie kiti objektyvūs duomenys; 6) net jeigu kaimynai būtų šokinėję, nebuvo nustatyta jokių aplinkybių apie galimus tokio elgesio motyvus ar norą sugadinti pareiškėjos būstą, todėl nėra svarbiausio draudžiamojų įvykių elemento – tyčios; 7) tiek draudiko, tiek draudiko pasitelktos statybų įmonės UAB „Infranet“ vertinimu, užfiksuoti lubų tinko įtrūkimai galėjo atsirasti dėl ilgalaikio nusidėvėjimo ir (arba) nekokybiškai atlikto remonto.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo pareiškėjos nurodytą 2023 m. birželio 13 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju kaip neatitinkantį Taisyklių sąlygų, reglamentuojančių vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmy riziką, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti ginčo šalių pateiktus duomenis apie įvykių aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytą Būsto draudimo sutartį įvykis laikytinas patenkančiu į piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmy draudimo riziką.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta Būsto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.² Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį.³

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.⁴ Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjį įvykių atveju.⁵ Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjį įvykių požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.⁶

Nagrinėjamu atveju tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad Būsto draudimo sutartimi pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su butu, buvo apdrausti nuo vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų. Rizikos, kurių sąlygomis nutikę turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykiai laikomi draudžiamaisiais, įvardintos Taisyklių, kurios yra sudedamoji šalių sudarytos Turto draudimo sutarties dalis, A dalies IV skyriaus 1.1-1.21 papunkčiuose. Šio skyriaus 1.5 papunktyje įtvirtintas draudimo rizikos – vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų – apibrėžimas: „vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų – bet koks tiesioginis apdrausto pastato (ar jo dalių) sugadinimas, sunaikinimas ar vagystė dėl tyčinių trečiųjų asmenų veiksmų, kuriais siekiama sugadinti, sunaikinti ar pavogti turtą.“

Iš byloje pateiktų duomenų apie įvykį nustatyta, kad pareiškėjos reikalavimas yra iš esmės grindžiamas pareiškėjos subjektyviais paaiškinimais apie įvykį, taip pat aplinkybe, kad apie įvykį buvo informuota policija. Pareiškėja kartu su kreipimusi pateikė jos prašymu Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato išduotą 2023 m. birželio 16 d. Pažymą dėl asmens kreipimosi į ikiteisminio tyrimo įstaigą (toliau – Pažyma), kuri patvirtina, kad pareiškėja pranešė policijai apie tai, kad kaimynai, gyvenantys virš jos buto, piktybiškai daužė į savo grindis kažkokiu daiktu, ko pasekoje apgadino nesenai suremontuotas buto lubas, nuo kurių nukrito tinkas. Pažymoje taip pat nurodyta, kad tyrimas dėl joje nurodytų aplinkybių nebus atliekamas ir pareiškėja turi teisę kreiptis dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl nusikalstamos veikos. Draudikas, savo ruožtu, pateikė 2023 m. birželio 19 d. policijos Atsakymą, kuris taip pat patvirtina, kad pareiškėja apie įvykį informavo policiją, tačiau jame taip pat nurodyta, kad pareiškėja tiksliai nurodyti buto, kuriame kaimynai šokinėjo ir daužė į grindis, negali, kaimynų nustatyti nepavyko, padaryta žala nustatyta.

Lietuvos banko vertinimu, byloje nėra gauta duomenų, pagrindžiančių pareiškėjos poziciją dėl įvykio vertinimo draudžiamąjį pagal Taisyklių nuostatas, reglamentuojančias piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų riziką. Policijos Pažyma ir Atsakymas patvirtina aplinkybę, kad pareiškėja apie įvykį pranešė policijai, tačiau tiek draudikui, tiek policijai nurodyta pareiškėjos versija apie įvykį nėra patvirtinta. Atvirkščiai, nors pareiškėja draudikui teiktame pranešime apie įvykį teigė, kad ant grindų šokinėjo ir tyčia jos turtą sugadinti norėjo viršuje esančio buto kaimynai, be to, pareiškėja ėjo su jais pasikalbėti ir paprašyti, kad šie nutrauktų veiksmus (nešokinėtų, nedaužytų savo buto grindų), tačiau policijai pareiškėja jau negalėjo nurodyti, kuriame bute veiksmai buvo atliekami, asmenys, galėję šiuos veiksmus atlikti, nenustatyti, be to, policijos Atsakyme nurodyta, kad žala taip pat

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015; ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3- 32/2009.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

nebuvo nustatyta. Taip pat pažymėtina, kad byloje nėra duomenų apie tai, kad pareiškėja būtų kreipusis į policiją dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar būtų atliekamos kitos teisės aktuose nustatytos procedūros. Šie duomenys paneigia pareiškėjos keltą įvykių versiją. Be to, sutiktina su draudiku, kad net jei tretieji asmenys iš tiesų būtų šokinėję ant virš pareiškėjos buto esančio kito buto grindų, ir dėl to būtų apgadinta pareiškėjos buto lubų apdaila, tai ši aplinkybė savaime taip pat nesuponuotų pagrindo įvykį pripažinti draudžiamuoju pagal vagystės ir piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veiksmų riziką, nes tokiu atveju turėtų būti pateikti duomenys, kuriais remiantis būtų galima pagrįsti tokių asmenų tyčią – tikslą ir siekį padaryti pareiškėjai žalą. Tokių duomenų byloje nėra.

Papildomai akcentuotina, kad draudikas į bylą pateikė statybų bendrovės UAB „Infranet“ parengtą Ekspertizę Nr. *Duomenys neskelbtini*. Dėl įvykio aplinkybių ir priežasties patikslinimo (toliau – Ekspertizė). Joje nurodyta, kad apdraustame bute fiksuoti sutrūkinėję tinkuotų lubų paviršiai, atšokęs apdailos sluoksniš, skilimų ilgis ir plotis įvairus, vietomis matomos apdailinio sluoksnio gniuždymo žymės skilimo vietoje. Anot Ekspertizę rengusių specialistų, pažeidimai yra ilgalaikiai ir būdinti atsirandantiems dėl natūralaus ilgalaikio pastato konstrukcijų judėjimo (sėdimo, pakilimo, poslinkių), be to, galėjo atsirasti ir dėl nekokybiškų statybos darbų. Šis specialistų pateiktas apgadinių atsiradimo priežasčių vertinimas nėra paneigtas jokiais objektyviais duomenimis ir taip pat nepatvirtina pareiškėjos nurodytos versijos.

Ginčo šalių pateiktų duomenų, kuriais grindžiamas pareiškėjos reikalavimas ir draudiko atsikirtimai, visumos vertinimas leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjos nurodytos įvykio aplinkybės nebuvo pagrįstos objektyviais duomenimis, todėl nėra pagrindo išvadai, kad pareiškėjos nurodyta žala atsirado Taisyklių A dalies IV skyriaus 1.5 papunktyje nurodytomis aplinkybėmis, t. y. dėl trečiųjų asmenų tyčinių veiksmų.

Vadovaujantis Taisyklių Taisyklių A dalies IV skyriaus 4.18 papunkčiu, draudimo išmoka nemokama dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardinti draudžiamaisiais. Pareiškėjos kreipimesi nebuvo keliami klausimai ar reikalavimai, susiję su įvykio pripažinimu draudžiamuoju pagal kitas nei aptariama šiame sprendime draudimo rizikas, todėl konstatuotina, kad draudiko sprendimas atsisakyti mokėti pareiškėjai draudimo išmoką yra motyvuotas ir pagrįstas, o pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu ir atmestinu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis